

VILNIAUS UNIVERSITETO MATEMATIKOS IR INFORMATIKOS FAKULTETO TARYBA

Vilniaus universiteto rektoriui, prorektoriams ir kancleriui
Vilniaus universiteto senatui

DĖL VILNIAUS UNIVERSITETO DĖSTYTOJŲ IR MOKSLO (MENO) DARBUOTOJŲ KONKURSŲ PAREIGOMS EITI IR ATESTAVIMO ORGANIZAVIMO NUOSTATŲ IR PROCEDŪRŲ BEI DĖL MOKSLO DOKTORANTŪROS REGLAMENTO

Matematikos ir informatikos fakulteto taryba, apsvarsčiusi Vilniaus universiteto dėstytojų ir mokslo (meno) darbuotojų konkursų pareigoms eiti ir atestavimo organizavimo nuostatuose (patvirtintuose Vilniaus universiteto senato 2018 m. lapkričio 20 d. nutarimu Nr. S-2018-12-4, Vilniaus universiteto senato 2021 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. SPN-28 redakcija) numatytas procedūras ir Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamentą (patvirtintą Vilniaus universiteto senato 2017 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. S-2017-10-3, Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 6 d. nutarimo Nr. SPN-53 redakcija), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

Pastabos apie konkursų ir atestacijų procedūras

1. Konkursų ir atestacijų procedūros yra ilgos ir lėtos. Sprendimo laukti reikia ypatingai ilgai.
2. Universitete daugelyje sričių vos pavyksta rasti dėstytojų, tokiais atvejais konkursų neturime, todėl ilgos procedūros, neaiškus karjeros kelias, nepasitikėjimas priimamais administraciniais sprendimais tik gilina darbuotojų trūkumo krizę ir jauni talentai renkasi darbą versle dėl aiškių perspektyvų, konkurencingo darbo užmokesčio bei lanksčių karjeros sprendimų.
3. Itin ilgas konkursų ir atestacijų tvarkos aprašas buvo priimtas dėl galimybės lanksčiai įvertinti kandidatus, tačiau dabar tapo įrankiu reikalauti iš kandidatų pernelyg plataus spektro gebėjimų: vienu metu dėstyti nemažą krūviu, dirbti aktyvų tarptautinio lygio mokslinį darbą, laimėti ir vadovauti projektams, vadovauti mokslininkų grupėms ir doktorantams, vykdyti mokslo populiarinimą ir prisiimti įvairias administracines atsakomybes. Didžioji dauguma matematikos ir informatikos krypčių užsienio aukščiausio lygio dėstytojų ir mokslininkų netenkintų vienu metu visų šių reikalavimų.
4. Kandidatai gaišinami, nes privalo užpildyti itin ilgą dokumentą, tuo tarpu Centrinės priėmimo-atestacinės komisijos (CPAK) pateikiamuose atsakymuose mažai įžvalgų dėl kandidato kompetencijų, privalumų bei trūkumų. Kamieninių akademinių padalinių priėmimo-atestacinės komisijos (PAK) privalo pildyti vertinimo lenteles, kurios yra nemaža biurokratinė našta. Jei CPAK atstovai kiekvienam kandidatui užpildytą analogišką vertinimo lentelę, kuriose būtų nurodomi jo atitikties balai kiekvienam vertinimo kriterijui, tai leistų kandidatui kiekybiškai ir objektyviai vertinti savo trūkumus bei privalumus. Atsakymai laisva forma yra subjektyvesni. Remiantis jais tą padaryti žymiai sunkiau.
5. Vilniaus universitete gamtos moksluose dominuoja eksperimentiniai mokslai, ir reikalavimai mokslo produktyvumui (cituojamumas, vadovavimas projektams ir pan.) yra orientuoti į

eksperimentinių mokslų specifika. Todėl nukenčia fundamentiniai mokslai, ypač matematika ir informatika, kur labiau vertinami ne kiekybiniai (pvz., cituojamumas ar projektai), o kokybiniai rodikliai (pvz., mokslininko kvalifikacija). CPAK sudėtis per daug homogeniška mokslo sričių atžvilgiu ir dėl to CPAK sunku įvertinti fakultetų specifika. Be to, CPAK sudėtyje nėra fundamentinių gamtos mokslų atstovų.

6. CPAK vadovaujasi Vilniaus universiteto dėstytojų ir mokslo (meno) darbuotojų konkursų pareigoms eiti ir atestavimo organizavimo nuostatų 27.4 punktu, kurio pagrindu nutraukta anksčiau taikyta geroji praktika dėl PAK atstovo dalyvavimo svarstant KAP kandidatus.
 - 6.1. CPAK sprendimai gali būti priimti neatsižvelgiant į PAK sprendimus, nediskutuojant su PAK atstovais dėl kandidatų kvalifikacijos bei darbuotojų poreikio padaliniuose.
 - 6.2. Apeliacijos gali būti teikiamos tik dėl procedūrinių pažeidimų, bet ne dėl paties sprendimo. 27.4 punktas eliminuoja bet kokią procedūrinių pažeidimų „galimybę“, kadangi jis leidžia priimti vienašališką CPAK sprendimą, nekviečiant kandidato ar PAK atstovo.
7. Tarptautinio eksperto parinkimui nėra oficialių gairių. Reikalavimai tarptautiniam ekspertui yra sunkiai įgyvendinami, nes tik asmuo susipažinęs su kandidatu ir jo veikla gali įvertinti patį kandidatą. Dabar tenka ieškoti mažiau su konkrečia sritimi susipažinusio mokslininko. Galiausiai nėra aišku, kokią įtaką/prasmę turi tarptautinio eksperto nuomonė CPAK sprendimui, ypač kai jis vertina tik vieną kandidatą.

Pasiūlymai:

1. Įtraukti PAK atstovą į CPAK posėdį svarstant KAP kandidatus į pareigas.
2. Supažindinti visus kandidatus su CPAK vertinimo lentelėmis ir rekomendacijomis, kaip tai daro PAK.
3. Peržiūrėti ir išplėsti apeliacijos procesą, leidžiant teikti apeliacijas dėl faktinių neatitikimų ar klaidų CPAK vertinime.
4. Peržiūrėti užsienio ekspertų skyrimo tvarką. Užsienio ekspertą privalomai įtraukti tik esant daugiau nei vienam kandidatui į pareigas.
5. Formuluojuot reikalavimus mokslo produktyvumui, išskirti fundamentinius gamtos mokslus į atskirą kategoriją.

Pastabos apie doktorantūros reglamentą

1. Kadangi nebėra atskirų mokslo sričių reglamentų, tai kai kurie doktorantūros reglamento punktai netinkami matematikos ir/arba informatikoms kryptims:
 - a. Matematikos krypties publikacijose visuotinai priimta praktika rašyti autorius jų pavardžių abėcėlės tvarka. Todėl matematikos mokslo atveju pirmasis bendraautoris ne visuomet yra pagrindinis bendraautoris.
 - b. Tarptautiškumas yra svarbus aspektas, tačiau ilgalaikės išvykos į užsienį yra įmanomos ir reikalingos ne visiems doktorantams. Be to, matematikos ir informatikos tyrimuose tai ne taip svarbu kaip eksperimentiniuose, kuriuose išvyka gali būti vienintelė galimybė pasinaudoti Lietuvoje neprieinamais tyrimui reikalingais resursais.
2. Privalomas užsienio eksperto dalyvavimas gynimo komisijoje galėtų būti pakeistas į rekomenduojamą. Dauguma gynimo komisijų turi užsienio narį, tačiau dėl užimtumo aukšto lygio ekspertai retai gali atvykti į gynimą ir dalyvauja nuotoliu arba, retais atvejais, išvis atsisako dalyvauti komisijos darbe. Dėl privalomo įtraukimo gali tekti ieškoti mažiau su konkrečia sritimi susipažinusio mokslininko, kuris visai neturi motyvacijos rašyti atsiliepimą disertacijai.

Pasiūlymai:

1. Sąvoka „pirmasis bendraautoris“ turi būti priskirta prie tų mokslų, kuriems ji tinkama, bet netaikoma tiems, kurie neturi šios tradicijos.
 2. Užsienio nario dalyvavimas doktorantūros gynime neturėtų būti privalomas.
 3. Doktorantų ilgalaikės išvykos turi likti rekomendacija.
-